

Estàndards

Narratives

91

Aquesta obra ha estat guardonada amb el XXVIII Premi Literari Vila d'Ascó 2016. El jurat el formaven Miquel Pérez i Sánchez, Montserrat Nicolau i Borràs, Josep M. Raduà i Serra, M. Rosa Rodríguez i Monté i Joan Simon i Canal.

Editat amb la col·laboració de:

Ajuntament d'Ascó

© Alba Dalmau 2017

© Graphica Artis (Getty Images),
per la imatge de portada

© 9 Grup Editorial SL, per l'edició
Angle Editorial
Muntaner, 200, àtic 8a / 08036 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

Disseny de col·lecció: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: febrer de 2017
ISBN: 978-84-15307-62-4
DL B 2666-2017
Imprès a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la seva incorporació a un sistema informàtic,
ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Estàndards

Alba Dalmau

XXVIII Premi Literari Vila d'Ascó

Taula

- 11 Nota
- 13 *And her tears flowed like wine*
- 27 *The best is yet to come*
- 43 *Satin doll*
- 59 *My foolish heart*
- 75 *April in Paris*
- 91 *Maybe you'll be there*
- 105 *Prelude to a kiss*
- 119 *Alone together*
- 133 *Watermelon man*
- 147 *Deep in a dream*
- 159 *Flying home*

*Dedicated to you,
Paolo,
que m'has ensenyat a llegir entre notes*

Nota

Els estàndards de jazz són temes musicals famosos que amb el temps han esdevingut el llenguatge secret dels músics. Gràcies al fet que són temes que tots ells coneixen poden existir les *jam sessions*, ja que és aquest coneixement compartit allò que permet als intèrprets fer diferents versions dels estàndards i improvisar-hi al damunt.

Fins al dia que no vaig ser conscient d'aquesta lògica oculta dins el món del jazz, les primeres vegades que assistia, com a espectadora inexperta, en una *jam session*, em meravellava pensar que aquelles sinèrgies musicals eren fruit d'un talent i d'una intuïció inexplicables. Al principi, als ulls d'una espectadora novella —com jo—, l'escena era:

En un antre de Nova York (perquè aquest recull de contes ha estat escrit al Blank Café de la Wythe Avenue, a Brooklyn), que podia ser el Fat Cat, l'Smalls, el 55th Bar, el ShapeShifter Lab o el Birdland, depenent del dia, els músics pujaven a l'escenari. El color de la pell, la manera de vestir, la forma dels ulls i l'olor d'on havien sopat, impregnada a la roba, evidenciava la diferència dels seus orígens i, malgrat tot, una vegada a dalt de l'escenari, només els calia un breu xiuxiueig o un petit cop de cap, sec i entenedor

(només per a ells), per començar a tocar amb una complicitat sorprenent. Per la fredor o cortesia amb què se saludaven o s'acomiadaven abans i després de l'espectacle, intuïa que s'acabaven de conèixer i, tot i això, la música entre ells fluïa amb una naturalitat extraordinària. Sense saber per què, les melodies sempre sonaven com records llunyans que, segons el dia, el context i l'estat d'ànim dels músics, podien variar lleugerament. Allò eren els *estàndards*, les mateixes cançons tocades de manera diferent.

Fent ús d'aquest mateix concepte i manllevant el terme musical *estàndard*, aquest recull també són onze relacions sentimentals estàndards. Situacions comunes en les relacions humanes, que es repeteixen una vegada i una altra, amb diferents protagonistes: sense importar l'edat, la nacionalitat o el caràcter.

Aquest recull és la interpretació literària d'*And her tears flowed like wine, The best is yet to come, Satin doll, My foolish heart, April in Paris, Maybe you will be there, Prelude to a kiss, Alone together, Watermelon man, Deep in a dream* i *Flying home* tocats, aquesta vegada, amb paraules en comptes de notes.

And her tears flowed like wine

Ens havien convidat a passar el Nadal amb ells.

Els, que vivien a sis hores amb cotxe de nosaltres i tant ell com ella treballaven en una institució governamental, on es relacionaven amb gent important —aquella mena de feina que requereix vestit jaqueta, viatges en primera classe i, tot i que això potser només passava al meu cap i a les pel·lícules de Hollywood, converses confidencials en despatxos amb sofàs de pell, on un serveix un whisky amb gel a l'altre.

Nosaltres, en canvi, havíem tirat per un camí totalment diferent. Jo em dedicava a la pintura i en Roc, a la filosofia —aquella mena de feina que requereix roba còmoda i que es pugui embrutar, trajectes *low cost* i, tot i que això només passava al meu cap i a les pel·lícules europees, de tant en tant, trobades amb altres artistes i pensadors en antres de mala mort per intercanviar opinions adulterades per alguna droga.

Però, tot i així, ens havien convidat a passar el Nadal amb ells.

Vam arribar a casa seva després d'un trajecte tediós com el paisatge hivernal que es veia des de la finestra del cotxe: plataners i més plataners morts de fred a banda i banda de la carretera. Tot a fora era tan estàtic que semblava que ens estiguéssim desplaçant com ho feien abans els cotxes a les pel·lícules antigues, immòbils en un plató i amb una incrustació a darrere que repetia la idea pictòrica d'un viatge.

Vam sortir del cotxe encarcerats. Mentre estiràvem els peus i les cames per recuperar la mobilitat, vaig veure que tots els balcons que ens rodejaven estaven decorats amb llumetes de Nadal, amb Pares Noel minúsculs que escalaven ridículament les baranes i amb escultures lluent en forma de rens. Malgrat les evidències, em costava creure que ja fos Nadal. Em semblava que només havien passat un parell de caps de setmana des de l'estiu, que havia estat l'última vegada que ens havíem vist amb en Mateu i la Natàlia. Havia estat a la presentació de la tesi doctoral d'en Mateu, a l'Autònoma. Després d'això, ell de seguida va trobar una bona feina en una institució i la Natàlia, que part de la seva família era de Madrid, el va seguir sense pensar-s'ho.

Quan vam tocar el timbre, en Mateu ens va baixar a obrir. Ens va rebre amb una abraçada sincera, que ens va fer amb les mànigues arremangades i aquella pressa de qui té alguna cosa al foc. Quan era molt jove havia treballat com a xef en un restaurant, però ara —com a ell li agradava dir— s'havia pres uns anys sabàtics d'aquesta vida

per ser advocat i fer diners i, quan se'n cansés, ja tornaria al que de debò l'apassionava, la cuina. L'advocacia, per ell, era només un deïx genètic. El seu avi, el seu pare i la seva germana també eren advocats i ser-ho formava part d'una tradició familiar que els assegurava l'estatus dins la burgesia. Una petita desviació, com un membre que renegüés de la professió per dedicar-se a una cosa tan baixa com la restauració, hauria suposat tot un tràngol per al prestigi familiar; per això, en Mateu havia decidit acontentar la família almenys aquells anys en què deus al món una mica de serietat, però una vegada superat aquest marge d'edat, sabia perfectament què volia: obrir el seu restaurant.

Fent-nos un senyal perquè el seguíssim, en Mateu ens va portar fins a la cuina. La Natàlia estava netejant els estris que segurament en Mateu havia estat fent servir uns minuts abans que arribéssim. Mostra d'això era la cuina impecable en què ens trobàvem ara els quatre, tot i haver-hi tres fogons en funcionament, el forn engegat i una paella amb oli calent, per la preparació del gran dinar de demà. M'imaginava aquesta mateixa operació a casa nostra: per començar, la cuina era quatre vegades més petita, i tota aquesta multiplicitat d'accions que aquí s'estaven esdevenint en la més absoluta discreció a casa serien motiu d'un caos total: paelles esquitxant les parets, oli fumejant, bromera d'una olla regalimant fins als fogons i una torre de Pisa a la pica, mentre en Roc i jo, corrent amunt i avall, aniríem topant amb tot, donant-nos la culpa l'un a l'altre pel desastre evident. Ells, en canvi, fins i tot en les coses més banals eren un exemple de complicitat i perfecció total. No només eren capaços de fer cinc coses alhora, amb temperatures i temps diferents, i a més a més amb la cui-

na neta, sinó que encara tenien temps de servir a cadascun una copa de cava —comprat expressament per a l'ocasió—, preguntar-nos com ens havia anat el viatge, explicar-nos que bé els anaven les feines —de fet, aquest any, en Mateu no anava a celebrar el Nadal amb la família perquè al cap de dos dies tenia un judici extremadament important— i dir-nos moltes vegades que estaven tan i tan contents de tenir-nos allà.

Mentre en Mateu remenava una mica les olles, comprovava el forn i tirava uns pinyons a la paella per rossejar-los, la Natàlia —que estava guapíssima fins i tot amb els guants de goma verd fosforescent— va treure una taula de formatges que havia comprat en una botiga del barri que es veia que només venien formatges, foie i vi. Quan vam provar el brie de trufa d'Alba, en Roc i jo ens vam mirar, i amb aquella mirada parladora que havíem desenvolupat amb els anys, ens vam dir que era un dels millors formatges que havíem provat a la nostra vida, però que segur que valia una pasta. Mentre degustàvem aquells productes de luxe, vam estar parlant de com havien anat aquests últims mesos que no ens havíem vist. Ells, perquè això és un tic que tenen les parelles perfectes, parlaven l'un en nom de l'altre. Ella deia que ell estava molt content amb la nova feina i ell deia que ella estava contentíssima de poder viure a prop de la seva àvia, sobretot ara que no estava gaire fina. Nosaltres, en canvi, potser perquè ja ens semblava prou difícil parlar de les nostres pròpies vides per haver de parlar de la de l'altre, parlàvem en primera persona: «Doncs, anar fent, ara estic preparant uns quadres per a una exposició del Museu de Vilassar de Mar». I en Roc: «Es fa difícil escriure sobre Hegel després de les classes a l'institut, però

bé, content, és una gran oportunitat col·laborar amb la New School». Ells ens escoltaven amb els ulls molt oberts, assentint amb contundència mentre els explicàvem els nostres projectes, i malgrat que tant en Roc com jo estàvem convençuts que ens respectaven profundament, mai no sabíem si, en la intimitat, ens veien com un parell de somiadors als quals, tard o d'hora, tocaria deixar-se de pintura i filosofia i buscar una feina més seriosa. El seu estatus, que els feia comportar-se amb una rectitud i sobrietat a la qual nosaltres no estàvem acostumats, feia que, al seu costat, en Roc i jo sembléssim un parell d'adolescents davant d'uns pares que, eternament comprensius, donaven suport als fills per sobre de tot, fins i tot si allò que havien decidit fer a la vida era objectivament inútil, al seu entendre.

Potser per aquest motiu, quan estàvem amb ells en Roc i jo ens relaxàvem i deixàvem que fossin ells els que ho decidissin tot, ja que, coneixent-los, segur que feia mesos que tenien el cap de setmana organitzat fil per randa.

En Mateu ens va dir que podíem anar a desfer les maletes a la nostra habitació —«la que hi ha al final del passadís, el lavabo és a l'esquerra»— i que així que estiguéssim ens portarien a sopar en un restaurant que acabava d'obrir feia un mes i on feien una fusió entre menjar japonès i mexicà que —«no ho diries mai»— era l'hòstia.

Quan vam anar a l'habitació a «desfer la maleta» —tant en Roc com jo només havíem dut una camisa per al dinar de demà i unes calces i uns calçotets de recanvi a dins una motxilla vella— ens vam estirar al llit, infinitament més gran que el que teníem a casa, i vam comentar la jugada: el formatge de trufa blanca, què devien pagar per aquella casa de disseny i, finalment, vam coincidir que la Natàlia

ens agradava moltíssim per a en Mateu: «Són la parella perfecta; els dos advocats, intel·ligents, guapos, amb calés, viatgers...».

En Mateu i en Roc eren amics des de petits. Abans de conèixer la Natàlia, en Mateu era un animal nocturn, bevia i sortia fins a límits inimaginables. De fet, l'última vegada que s'havia quedat a dormir a casa nostra, a Barcelona, havíem sortit els tres, però cap a les quatre nosaltres ens havíem retirat a dormir i a ell, a qui no li sabia greu quedar-se sol en una barra de bar, l'havíem deixat allà i li havíem donat una còpia de les claus. L'endemà al matí, quan ens vam despertar, ens vam trobar en Mateu dormint al terra del passadís, massa borratxo per arribar al llit de convidats. Per coses com aquesta la Natàlia ens agradava tant, ell era diferent quan estava amb ella: s'havia ordenat a si mateix, seguia bevent i sortint, però amb moderació, i s'havia engreixat una mica —feia més bona cara—, perquè les últimes èpoques a Barcelona estava molt prim i se li començava a notar una certa demacració. Ella l'havia ajudat a ser aquell home per al qual tot el seu entorn estava preparat.

A tots ens agradava la Natàlia —els pares d'en Mateu n'estaven encantats—, perquè no només era correcta, sinó que també era interessant, divertida, amable, carinyosa, però sobretot tenia aquell do tan important de la classe burgesa: el saber estar.

Quan vam tornar al menjador, ens vam acabar el cava mentre en Mateu acabava de fer els preparatius per al dinar de demà i la Natàlia, consecutivament, ordenava tot allò que ell havia fet servir. Si no fos per l'olor del menjar, ningú diria que en aquella cuina s'acabava de preparar un banquet. En Roc i jo, mentrestant, anàvem fent glops pe-

tits de cava, intentant estar a l'altura d'aquella sofisticació. Quan tot va estar fet, net i recollit, la Natàlia va desaparèixer uns instants i quan va tornar, vestida amb una camisa de seda groga i uns texans ajustats, en Roc i jo no vam poder evitar quedar-nos-la mirant fixament uns segons sense dir res, però no pas de la manera que es mira una noia guapa, sinó d'aquella manera en què es mira una obra d'art: la roba li esqueia amb una perfecció que semblava feta a mida, un mil·límetre més de tela o un mil·límetre menys de pell ja hauria estat una altra història, però no, tot en ella estava meticulosament pensat. A més a més, duia els cabells deliciosament recollits, de tal manera que li queia algun ble per aquí i algun altre per allà, amb la mateixa naturalitat que els dolls d'aigua salten per damunt les roques i acaricien la molsa, verda com els seus ulls.

Al cotxe, un A4 nou de trinca que l'empresa havia procurat a en Mateu, ells es van asseure al davant i a nosaltres ens van obrir les portes per seure al darrere —subratllant, inconscientment, el seu estatus paternal cap a nosaltres, aquell parell d'*enfants terribles* en aquell món seu d'adults. Durant el trajecte, la Natàlia va posar una mica de música. En Mateu, així que va captar les primeres notes, remenant el cap com si estigués dibuixant el signe de l'infinit a l'aire, va acompanyar el cantant, amb un anglès perfecte, taral·lejant *And her tears flowed like wine*.

El sopar va transcórrer amb total normalitat. En Mateu va escollir el vi, la Natàlia va fer la tria dels seus plats preferits —aquells que sempre demanaven— i la conversa al llarg del sopar va ser d'allò més equilibrada: un comentari intel·ligent cada sis o set minuts, una observació banal de tant en tant —sempre compensada amb referències intel·

lectuals—, una dosi continguda de política per no carregar l'ambient, algun record del passat en referència a l'amistat que ens unia i la mesura justa d'humor per amenitzar la vetllada. El menjar, com no podia ser d'altra manera, va ser excel·lent i el vi, suficient per emboirar-nos, però sense ser excessiu per perdre les maneres.

Quan van haver pagat el compte, després que ells dos guanyessin la típica formalitat de qui paga el compte a qui —al·legant que allà nosaltres érem els convidats—, vam acompanyar la Natàlia a casa la seva àvia, perquè aquella nit li tocava a ella fer-li companyia. Ens en vam acomiadar d'ella fins l'endemà al matí, que era Nadal. En Mateu li va fer un petó a la galta i li va estrènyer la mà. Nosaltres li vam dir adéu amb la mà i un somriure ample.

Així que ens vam quedar els tres sols al cotxe, l'ambient de cop i volta es va destensar notablement, segurament perquè entre en Mateu, en Roc i jo hi havia una confiança que, malgrat que a tots ens agradava molt la Natàlia, amb ella encara no teníem. A més, la seva presència impecable inevitablement creava en els nostres subconscients la pressió esgotadora d'haver d'estar a la seva altura. En Roc i jo, ara que ella havia marxat, ens vam començar a desfer en elogis cap a la Natàlia. Senzillament, mai no trobaria una dona millor que ella. Esperant la confirmació d'en Mateu a aquestes paraules, segurament amb frases plenes de verbs en futur, va sospirar lleugerament i ens va dir que, de fet, no estaven tan bé com semblava: «No l'estimo... Us juro que voldria estimar-la, és racionalment perfecta per a mi, ho sé, però aquella cosa irracional, l'única cosa que ha de tenir qualsevol relació, amb ella no la sento, i em sap molt greu, però és així... No ho faré demà, perquè és Nadal, però

demà passat la deixaré». Els tres ens vam quedar un quilòmetre en silenci, pensant què calia dir, buscàvem aquelles paraules de confort que, com a més amics d'ell que d'ella que érem ens tocava dir. «Fes el que hakis de fer, ho entendrem», i encara que volíem dir-li que ja en trobaria una altra, tant en Roc com jo sabíem que no en trobaria mai més cap altra com la Natàlia, potser una Montse, una Sara, una Míriam, però mai una altra Natàlia.

Aquella nit, en Roc i jo ens vam adormir un a cada banda del llit; normalment dormíem abraçats, encaixats l'un amb l'altre com un trencaclosques, però aquella nit no, estàvem desolats per aquella pèrdua insubstituïble i ens estàvem preparant per a l'endemà, còmplices d'aquell atemptat sentimental en contra de la nostra bona voluntat.

La Natàlia va arribar a les dotze, puntual. Duia un vestit de vellut blau lapislàtzuli que s'havia comprat per a l'ocasió. Com sempre, estava espectacular; duia els cabells deixats anar i un maquillatge tan suau que costava distingir si era un pintallavis lleugerament vermell o s'havia mossegat expressament el llavi per enrogir-lo. Quan li vaig preguntar d'on era el vestit em va dir que, si volia, abans que marxéssim m'acompanyaria a la botiga on se l'havia comprat, que era d'una dissenyadora jove amiga seva que, ara per ara, només venia a amics i amics d'amics. Jo, que no vaig saber què dir en aquell moment, vaig somriure dòcilment i li vaig donar les gràcies.

Mentre en Mateu acabava de preparar el menjar que ja tenia gairebé enllestit de la nit anterior, ella —feia temps havien quedat amb en Mateu que es faria càrrec de la presentació— va començar a parar la taula amb una delicadesa extraordinària: havia comprat unes copes *vintage* de co-

lor vermell per a l'ocasió, que després de l'àpat ens podríem quedar com a regal, i va doblegar els tovallons en forma d'estrella, amb una tècnica d'origami que, la pobra, també havia après expressament per al dinar. Era com veure algú preparar-se el seu propi enterrament, amb tota la cura que significa preparar el que saps que serà l'acte final. Cada moviment que feia, per petit que fos, des que sabíem el que sabíem, ens semblava mític: com espolsava les estovalles, com col·locava la forquilla perfectament alineada amb la cullera sopra i com encenia les espelmes, que —patèticament metafòrics com estàvem en Roc i jo— quan vam veure que les treia de la capsa, on hi havia escrit «Velas de noche larga. 8 horas de duración», no vam poder deixar de comentar amb la nostra mirada parladora com semblava d'oportú ara aquell enunciat.

En Mateu, que s'havia llevat a les set del matí per ultimar els preparatius del dinar, el primer que s'havia servit per esmorzar havia estat una copa de vi blanc i, quan va arribar la Natàlia, cinc hores més tard, ja s'havia begut una ampolla de vi sencera i en tenia una altra a la meitat. La seva única preocupació aquell dia era que tots tinguéssim la copa plena en qualsevol moment —la seva, la primera—, com als casaments, on beus i beus i les copes sempre estan màgicament plenes. En Mateu només semblava feliç quan ens les reomplíem, segurament buscant companyia per escapar-se de la lucidesa i així qualsevol cosa que fes quedaria excusada per l'alcohol. Abans d'asseure'ns a taula, en Mateu va anar un moment al rebost i en va sortir amb una caixa de setze ampolles de *pinot noir*. Va deixar la caixa al costat de la seva cadira i, una vegada tots asseguts a taula, va dir: «A menjar, però sobretot, a beure, que aquesta caixa

avui s'ha d'acabar». La resta ens el vam mirar amb un somriure incrèdul i la Natàlia, que el tenia el costat, li va fer una carícia a la galta, que ell va ignorar dissimulant la falta de correspondència amb un glop de vi tan gran que va buidar la copa d'un sol cop.

El dinar va ser una conversa de tres. En Mateu —per la seva actitud— semblava que dinés sol, el dia de Nadal, en un restaurant, bevent-se les penes de cara a la paret i engolint aquell menjar exquisit que ell mateix havia preparat per a nosaltres igual que un afamat es menjaria un potatge de lleties en temps de guerra. Només de tant en tant alçava el cap, revisava les copes i deia: «Obrim una altra ampolla!». La conversa entre nosaltres era forçada. Vam parlar de la música que sonava, Richard Bona, un camerunès que feia jazz fusió i de qui la Natàlia, que l'havia descobert feia poc, ara estava enamorada; en Roc també el coneixia i, gràcies a la música, vam superar el caldo de galets. «Obrim una altra ampolla!» Amb el pollastre, jo vaig prendre la iniciativa de la conversa; havia estat pensant temes mentre menjava la carn d'olla. Vaig començar a parlar sobre la meva nova col·lecció de quadres, que era un tema que si no hi havia interacció podia exposar en forma de monòleg. Vaig explicar-los que ara estava treballant en una línia molt abstracta, amb colors difuminats i teles de grans dimensions. La Natàlia m'escoltava amb molta atenció, posant en evidència més que mai aquell saber estar que tant la caracteritzava, fins i tot sent capaç de fer referències sobre el tema del tot pertinents: «Estil Mark Rothko?», «Exacte, de fet, Rothko és una gran influència en la meua obra», «Vaig anar a la seva retrospectiva al Guggenheim de Bilbao fa uns anys» —va comentar ella. No importa-

va quin fos el tema que traguéssim que ella sempre estava a punt per fer-hi una aportació intel·ligent, sempre capaç d'eleva'r fins i tot la conversa més banal a un nivell de decència respectable. «Obrim una altra ampolla!» —va tornar a dir en Mateu.

Quan vam haver acabat el pollastre amb prunes tots tres estàvem esgotats, i en Mateu seguia al seu racó, bevent. Com que l'ocasió, però, no convidava a una borratxera col·lectiva, canalitzable amb conyes i rialles, en Mateu estava sotmès a un estat d'embriaguesa introspectiva que l'havia aïllat completament del grup. Massa tips per passar a les postres, en Roc va proposar veure una pel·lícula amb el projector que tenien encarat a la paret de davant del sofà, un pla que semblava fet a mida: feia de tarda de Nadal i alhora ens excusava a tots de parlar. En Mateu, reconcentrat en els botons del DVD, que en el seu estat era una operació prou complicada, va preparar la pel·lícula —*James Bond*— i, abans que comencés, va obrir una altra ampolla. Només per a ell.

Hi havia dos sofàs, cadascun corresponia a la mida d'una parella abraçada. En Roc i jo ens vam estirar en un i, a l'altre, la Natàlia es va arraulir en un racó i va deixar lloc perquè en Mateu es posés al seu costat, però ell va dir que estava bé a terra. Durant la música dels crèdits, en Mateu ens va delectar amb la cançó de James Bond cantada amb aquella veu arrossegada i desafinada que tenen els borratxos, mentre la Natàlia el mirava a ell i després a nosaltres amb un somriure trencat, al qual nosaltres vam respondre alçant les ninetes i retornant-li el somriure, també trencat.

Durant la pel·lícula, en Roc m'abraçava fort i, tot i que mentre ho feia sé que se sentia malament per la Natàlia,

jo sabia que necessitava fer-ho, potser per compensar la crueltat que flotava en l'ambient, però també perquè el terroritzava la idea que un dia, ell o jo, poguéssim trobar-nos en la situació de la Natàlia.

Quan es va acabar la pel·lícula, en Mateu dormia a terra amb un camal del pantaló arremangat fins al genoll, panxa enlaire i roncant tan fort que, fins i tot, ens havia costat seguir els últims diàlegs. La Natàlia, esquivant la situació d'haver-se d'acomiarar d'ell en aquest estat, es va aixecar en silenci, va agafar les coses, es va abrigar i ens va fer una abraçada als dos. Tant en Roc com jo, després, vam estar d'acord que aquella abraçada era més forta i més llarga que les abraçades habituals i és que ella —pensar que no s'ensumava res hauria estat un insult a la seva intel·ligència— també ho sabia.

Ens va dir que ens veuríem a Barcelona aviat, i tot i que aleshores ens hauria agradat dir-li que la trobaríem molt a faltar, a mi —sense voler— em va caure de la boca un «és clar que sí, heu de venir a sopar a casa».